

“LATVIJAS GĀZE” KONSOLIDĒTS KORPORATĪVĀS SOCIĀLĀS ATBILDĪBAS ZIŅOJUMS 2018

Sagatavots saskaņā ar Finanšu instrumentu tirgus likuma
56.⁴ pantu

AS “Latvijas Gāze”

Reģistrācijas vieta	Rīga, Latvija
Reģistrācijas numurs	40003000642
Adrese	Vagonu iela 20, Rīga, Latvija, LV-1009
Interneta mājaslapa	www.lg.lv

AS “Gaso”

Reģistrācijas vieta	Rīga, Latvija
Reģistrācijas numurs	40203108921
Adrese	Vagonu iela 20, Rīga, Latvija, LV-1009
Interneta mājaslapa	www.gaso.lv

Saīsinājumi

AS “Latvijas Gāze”	Latvijas Gāze
AS “Gaso”	Gaso
Apvienoto Nāciju Organizācija	ANO
Korporatīvā sociālā atbildība	KSA
Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	SPRK
Sadales sistēmas operators (Gasos)	SSO

SATURS

IEVADS.....	4
CILVĒKTIESĪBAS	5
DARBINIEKU VESELĪBA UN DROŠĪBA	5
DARBA LAIKS, ATALGOJUMS UN PROMBŪTNE	6
TAISNĪGA ATTIEKSME UN PRIVĀTUMS.....	7
SADALES TĪKLU ATTĪSTĪBAS IETEKME UZ APKĀRTĒJIEM IEDZĪVOTĀJIEM	8
DABASGĀZES BĪSTAMĪBA	8
DARBINIEKI	10
ARODBIEDRĪBAS	10
DISKRIMINĀCIJAS AIZLIEGUMS	11
VIDE	12
AVĀRIJU NOVĒRŠANA UN SADALES TĪKLU DROŠĪBA	12
IETEKME UZ VIDĪ	14
TEHNOLOĢIJAS	16
PRETKORUPCIJA.....	18
UZŅĒMUMA KULTŪRA, PROCEDŪRAS UN PASĀKUMI.....	18

IEVADS

Latvijas Gāze un tās meitas uzņēmums Gaso jau daudzus gadus ir nemainīgi vadošais un stabilākais dabasgāzes piegādātājs Latvijā, turklāt šobrīd aktīvi paplašinot savu darbību citās reģiona valstīs, ar mērķi kļūt par klientu pirmo izvēli Baltijas dabasgāzes tirgū.

Latvijas Gāzes konsolidētais Korporatīvās sociālās atbildības ziņojums par 2018. gadu ir otrais ziņojums, un tas sagatavots, vadoties no ANO programmas *Global Compact* vadlīnijām (www.unglobalcompact.org), ciktāl vadlīniju jautājumi ir attiecināmi uz faktisko uzņēmuma darbību.

Šajā ziņojumā tiek skaidroti galvenie riski, pasākumi to novēršanai vai mazināšanai un pēc iespējas arī pasākumu ietekmes novērtējums. Ziņojuma sagatavošanā tika iesaistīti dažādi uzņēmuma speciālisti. Apmēram arī turpmāk uzlabot aptverto uzņēmumu darbību ziņojumā apskatīto jautājumu ietvarā.

Ziņojums ir sagatavots latviešu, angļu un krievu valodās. Grafiskā informācija tiek sniegta par piecu gadu periodu.

Latvijas Gāze tic, ka pasaulei ir jābalstās uz vērtībām, kuras ir patiesas, atklātas, vienlīdzīgas un sociāli atbildīgas.

Ar korporatīvo sociālo atbildību mēs saprotam sistemātisku procesu, kurā uzņēmums izvērtē savas darbības ietekmi uz vidi, darbiniekiem, klientiem, uzņēmējdarbību un sabiedrību, un nosaka darbības principus, kuri izriet no uzņēmuma ietekmes izvērtējuma un vērtībām. Bez tam, tiek nostiprināta uzņēmuma reputācija un darbinieku apmierinātība, samazināti uzņēmējdarbības riski un attiecīgi palielināta uzņēmuma vērtība. Korporatīvās sociālās atbildības mērķu īstenošana ir neatņemama uzņēmuma komercdarbības stratēģijas sastāvdaļa.

Ziņojums ir izskatīts un apstiprināts Latvijas Gāzes Valdē 2019. gada 10. aprīlī kā konsolidētā Gada pārskata sastāvdaļa, un to Valdes vārdā paraksta:

Aigars Kalvītis
Valdes priekšsēdētājs

Sebastians Grēblinghofs
Valdes priekšsēdētāja vietnieks

Elita Dreimane
Valdes locekle

CILVĒKTIESĪBAS

- Princips 1** Uzņēmumam ir jāatbalsta un jārespektē starptautiski pasludinātās cilvēktiesības; un
Princips 2 ir jābūt drošam, ka tas nav iesaistījies cilvēktiesību ļaunprātīgā izmantošanā

Latvijas Gāze un Gaso pilnībā ievēro Latvijas un Eiropas Savienības regulējumu, kas atbilst augstiem cilvēktiesību standartiem. Uzņēmums nekādā veidā neiesaistās ļaunprātīgā cilvēktiesību izmantošanā un ir apņēmies paust aktīvu pozīciju par to arī klientiem, sadarbības partneriem un darbiniekiem.

DARBINIEKU VESELĪBA UN DROŠĪBA KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Latvijas darba aizsardzības prasību normatīvais regulējums pamatā paredz tiešu tā piemērošanu

RISKI

Vairāk nekā puse SSO darbinieku ir nodarbināti ar tiešu dabasgāzes sadales sistēmas ekspluatācijas darbu izpildi, kas paši par sevi ir paaugstināta riska

PASĀKUMI

Ir izveidota darba aizsardzības sistēma un noteikti atbildīgie par konkrētu pienākumu veikšanu darba aizsardzībā, ugunsdrošībā un civilā aizsardzībā. Atbilstoši noteiktajam periodiskumam, atkarībā no darba specifikas, tiek veikta darbinieku instruktāža darba aizsardzībā un ugunsdrošībā. Ne retāk kā reizi gadā tiek veiktas mācības par rīcību ugunsgrēka izcelšanās gadījumā. Reizi gadā tiek veikti darba un sprādzienbīstamās vides risku novērtējumi. Ņemot vērā šos novērtējumus, tiek vai nu novērsti atklātie trūkumi, vai samazināta to ietekme.

Pastāvīgi tiek veikta darbā notikušo nelaimes gadījumu uzskaitē un analīze. Atbilstoši noteiktajam

organizācijās, un gan Latvijas Gāze, gan Gaso pilnībā izpilda šīs prasības.

darbi, jo tie ir saistīti ar gāzes sprādzienbīstamību un ugunsbīstamību, kā arī citu kaitīgo darba vides faktoru ietekmi uz darbinieku veselību.

periodiskumam, atkarībā no darba specifikas, darbinieki iziet obligātās veselības pārbaudes. Darbinieki ikdienas darbā tiek nodrošināti ar nepieciešamajiem kolektīvajiem un individuālajiem aizsardzības līdzekļiem. Tiek regulāri veiktas darba aprīkojuma un iekārtu pārbaudes un apkopes atbilstoši ražotāju noteiktajām prasībām. Darbiniekiem ir nodrošināta veselības apdrošināšana.

Lai veicinātu iespēju visos objektos iekļūt cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, tiek veikti regulāri rekonstrukcijas un uzlabošanas darbi. Visos objektos, kuros ir veikta rekonstrukcija kopš 2016. gada, šīs prasības ir ieviestas.

GALVENIE INDIKATORI

*Saņemtās sūdzības**

2018. gadā nav saņemtas sūdzības darba drošības jomā.

* Sūdzības, kuras tiek reģistrētas, ja konflikts vai situācija nav atrisināta saprātīgā laika posmā vai apmierinot puses.

DARBA LAIKS, ATALGOJUMS UN PROMBŪTNE KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Darbiniekiem pārsvarā ir normālais darba laiks 40 stundas nedēļā. Atbilstoši darba specifikai un nepieciešamībai atsevišķos gadījumos pastāv maiņu darbs. Virsstundu skaits ir ierobežots, darbiniekiem ir nodrošināts atbilstošs pārtraukumu un atpūtas laiks. Darbiniekiem ir nodrošināts apmaksāts ikgadējs atvaļinājums, papildus valsts likumdošanā noteiktajam tiek

RISKI

Darbinieku piesaistes politika tiek īstenota tādējādi, lai novērstu risku, ka kvalificētu speciālistu trūkums varētu radīt draudus nozares

PASĀKUMI

Ir izdarīti grozījumi gan Latvijas Gāzes, gan Gaso Darba koplīgumos, kuri stājas spēkā 2019. gadā, kā arī izstrādāti jauni Darba iekšējās kārtības noteikumi. Gaso izveidota jauna pastāvīga pensiju pārvaldības

GALVENIE INDIKATORI

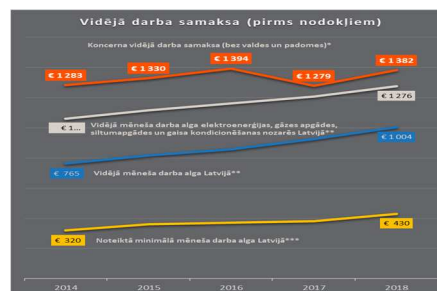
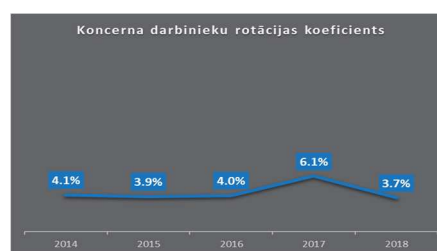
Darbinieku rotācijas koeficienta dinamika atspoguļo aktuālos notikumus uzņēmumā un situāciju darba tirgū. Kāpums 2017. gadā bija saistīts ar uzņēmuma reorganizācijas procesu, kura ietvaros notika funkciju un darba vietu pārstrukturēšana (salīdzinot ar iepriekšējo ziņojumu, ir precizēta aprēķina metodika)

Latvijas Gāzē, t.sk. sadales sistēmā vidējā darba samaksa vairākkārtīgi pārsniedz minimālo darba algu un ir augstāka gan par oficiālo vidējo mēnešalgu, gan pārsniedz līdzīgajās nozarēs maksāto darba algu.

nodrošinātas apmaksātas brīvdienas par bērniem, par darba stāžu uzņēmumā. Darbiniekiem saskaņā ar Latvijas likumdošanu tiek nodrošināta darba nespējas prombūtne. Visiem darbiniekiem tiek sagatavoti, parakstīti un izsniegti rakstveida darba līgumi un nodrošināta valstī noteikto, ar darba tiesiskajām attiecībām saistīto nodokļu nomaksa.

standartos noteikto saistību izpildei attiecībā uz dabasgāzes sadales sistēmas drošumu un darbības nepārtrauktību.

komisija, kā arī apstiprināta jauna darbinieku finansiālās motivācijas sistēma, kas arī stājas spēkā 2019. gadā. Atbilstoši jaunajai sistēmai, darbinieki tiek sistemātiski novērtēti un atalgoti atbilstoši darba kvalitātei, iniciatīvai, darba intensitātei un ieguldījumam.

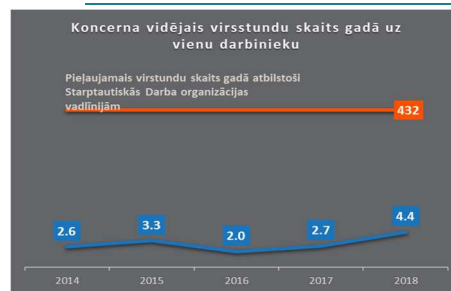

*Atbilstoši peļņas zaudējumu aprēķinam

** Avots: Centrālā statistikas pārvalde

*** Avots: Labklājības Ministrija

Salīdzinot ar Starptautiskās Darba organizācijas vadlinijām, uzņēmumam ir ļoti zems nostrādāto virsstundu skaits. Virsstundu ierobežošana ir stingra uzņēmuma politika.

Saņemtās sūdzības

2018. gadā nav saņemtas sūdzības par darba laika, atalgojuma vai prombūtnes pārkāpumiem.

TAISNĪGA ATTIEKSME UN PRIVĀTUMS

KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Ņemot vērā ievērojamo darbinieku un klientu skaitu, uzņēmums pievērš īpašu uzmanību profesionālās ētikas jautājumiem.

Personas datu aizsardzības jomā pastāv stingrs regulējums gan nacionālā, gan Eiropas Savienības

RISKI

Līdz ar pirmā pilnā gada nostrādāšanu pēc uzņēmuma reorganizācijas procesa pabeigšanas, ir nostabilizējusies nākotnes vīzija un izpratne par uzņēmuma funkcionāliem uzdevumiem un izaicinājumiem. Tādejādi

PASĀKUMI

Veikts visaptverošs personas datu apstrādes audits, un ieviesti tā rezultātā izvirzītie uzlabojumi. Pārstrādāti iekšējie normatīvie akti, kas regulē personu datu apstrādes procesus, un ieviesti attiecīgie procesi un to kontroles mehānismi. Liela vērība pievērsta darbinieku apmācībām personas datu aizsardzības jomā, izskaidrojot normatīvo aktu prasības un analizējot piemērus un problēmsituācijas.

GALVENIE INDIKATORI

Saņemtās sūdzības

2018. gadā nav saņemtas sūdzības par aizskārumiem vai privātuma pārkāpumiem.

līmenī. Tiek ievērotas šīs prasības, un vienlaikus tiek veikti samērīgi un proaktīvi pasākumi procesu pilnveidošanai.

ir samazinājušies riski, kas iepriekš bija saistīti ar neskaidrību darba vidē, kas savukārt varēja izpausties saspringtās darba attiecībās un darbinieku rotācijā.

Gaso tika izstrādāts Uzņēmējdarbības ētikas kodekss, kas pamatā attiecināms uz attiecībām ar klientiem un sadarbības partneriem, un Darbinieku ētikas kodekss, kurā ietvertas konkrētas norādes, kā darbiniekiem rīkoties, saskaroties ar dažāda veida aizskārumiem.

SADALES TĪKLU ATTĪSTĪBAS IETEKME UZ APKĀRTĒJIEM IEDZĪVOTĀJIEM KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Infrastruktūras attīstības joma ir plaši regulēta, un SSO ievēro visas normatīvās prasības gan projektu sagatavošanas, gan būvniecības fāzē. SSO savā

ikdienā komunicē ar plašu attīstības projektos iesaistīto personu loku, tādējādi gūstot atbalstu un nodrošinot projektu realizāciju.

RISKI

SSO, izbūvējot infrastruktūru, saskaras ar privātpašnieku tiesībām uz īpašumu un īpašuma lietošanas tiesībām, kā arī var skart dabas teritorijas. Tādēļ projektu veiksmīgai realizēšanai ir būtiska sadarbība ar iedzīvotājiem, pašvaldībām un valsts institūcijām, kas atbild par vides jautājumiem. Jaunu mikrorajonu gazifikācijai nereti ir nepieciešams izbūvēt gāzesvadus pa teritorijām, kurās iepriekš nav pastāvējuši lietošanas ierobežojumi, tādējādi īpašniekiem

radot zemes apgrūtinājumus, kas varētu radīt neapmierinātību. Tādēļ, jo īpaši svarīgi ir procesos iesaistīt visus zemes īpašniekus, informējot par kopīgajiem praktiskajiem ieguvumiem no infrastruktūras izbūves. Savukārt riski saistībā ar būtisku infrastruktūras izbūves ietekmi uz aizsargājamām teritorijām, sugām un biotopiem ir mazi, jo Latvijā pastāv stingrs regulējums attiecībā uz vides aizsardzību, kas prasa meklēt videi draudzīgus risinājumus.

PASĀKUMI

Sadales sistēmas perspektīvo attīstības plānu izstrādē tiek ņemti vērā pašvaldību teritoriālie plānojumi, pašvaldību, to iedzīvotāju un uzņēmumu vēlmes, valsts un pašvaldību noteiktie ierobežojumi aizsargājamām teritorijām.

Veicot infrastruktūras pārbūvi vai remontdarbus, Gaso vienmēr savlaicīgi informē par plānotajiem

piegādes pārtraukumiem un iespēju robežās nodrošina nepārtrauktu gāzapgādi patērētājiem.

2018. gadā ir uzsākta Vides politikas izstrāde, kurā tiks atspoguļoti jautājumi, kas attiecas uz tīklu būvniecības potenciālo ietekmi un vidi, t.sk. cilvēkiem, kā arī tiks noteikti SSO sistēmas attīstības ietekmes uz vidi pamatprincipi.

GALVENIE INDIKATORI

Saņemtās sūdzības

2018. gadā nav saņemtas sūdzības no skarto teritoriju iedzīvotājiem.

DABASGĀZES BĪSTAMĪBA KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Dabasgāze, to lietojot nepareizi, ir bīstams produkts, tādēļ viens no SSO pamatuzdevumiem ir iedzīvotāju informēšana par rīcību avārijas vai tās

draudu gadījumā (informāciju par Avārijas dienesta darbu un neatliekamu situāciju novēršanas pasākumiem skat. sadaļā “Vide”).

RISKI

Dabasgāzes potenciālā bīstamība ir viens no svarīgākajiem aspektiem SSO darbībā. Zināšanu trūkums par dabasgāzes fizikālajām īpašībām un tās lietošanu var radīt negatīvas sekas pašiem

PASĀKUMI

Informācija interneta mājaslapā un bukleti par drošības pasākumiem, kuri jāievēro lietojot dabasgāzi, norādījumi, kā pareizi lietojamas gāzes iekārtas, un instrukcijas avārijas situācijām. Informatīvie materiāli lielākajos Latvijas medijos par drošu dabasgāzes lietošanu. Dalība pašvaldību, sabiedrisko organizāciju un operatīvo dienestu rīkotos pasākumos, informējot iedzīvotājus par

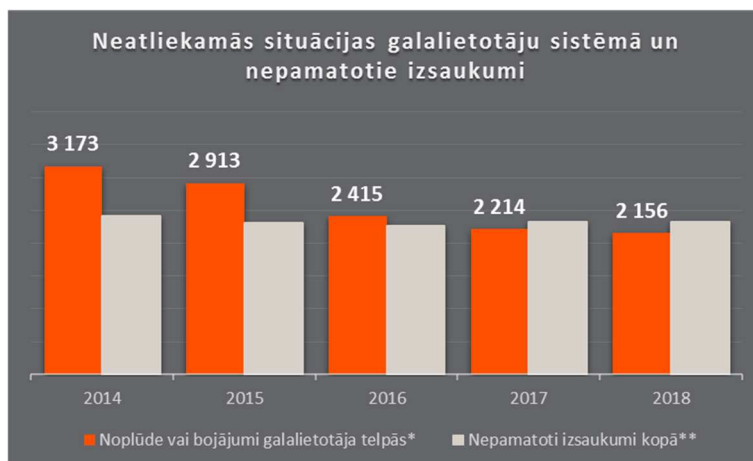
patērētājiem un to īpašumam, neatliekamo izsaukumu, avāriju skaita pieaugumu un papildus ieguldījumus Avārijas dienesta darbā.

drošu dabasgāzes lietošanu. Regulāri informatīvi izglītojoši pasākumi skolās, jauniešu un bērnu pasākumos. 2018. gadā dalība ikgadējā skolu konkursā “Esi drošs, neesi pārdrošs” un vēl trijos līdzīgos pasākumos Siguldā, Līvānos un Dobelē. Sadarbībā ar glābšanas un neatliekamās palīdzības dienestiem izgatavoti informatīvie materiāli, kas tiek publiski izplatīti.

GALVENIE INDIKATORI

Kopš 2014. gada ir ievērojami samazinājies tādu neatliekamo izsaukumu skaits, kuru iemesls ir paša lietotāja rīcība vai noplūdes un bojājumi galalietotāja telpās. Tas ir skaidrojams ar vairākiem apstākļiem, piemēram, pakāpeniski samazinās pieslēgumu skaits tieši dzīvokļos, lietotāji uzstāda modernāku aparāturu, lietotāji ir labāk informēti, kā rīkoties ar dabasgāzi u.c.

Kopējais nepamatoto izsaukumu skaits saglabājas līdzīgs, bet tas nav vērtējams negatīvi, jo SSO atbalsta Avārijas dienesta informēšanu un iespējamu izsaukšanu arī piesardzības dēļ.

*Neatliekamās situācijas ietver lietotāja rīcību un iekārtas, par kuru ekspluatāciju ir atbildīgs gala lietotājs – dabasgāzes patēriņa skaitītājs, noslēgierīces, dabasgāzes aparātūra un gāzesvadi, kas atrodas galalietotāja telpās.

**Nepamatoti izsaukumi ir tādi izsaukumi, kuri vai nu neattiecas uz dabasgāzes sistēmu vai arī neapstiprinās neatliekamā vai avārijas situācija.

DARBINIEKI

- Princips 3** Uzņēmumam ir jāgarantē biedrošanās brīvība un jāatzīst efektīva kolektīvo pārrunu procedūra;
- Princips 4** jāgarantē visu formu piespiedu un obligātā darba izslēgšana;
- Princips 5** jāgarantē bērnu piespiedu darba likvidēšana;
- Princips 6** jāizslēdz nodarbinātības un profesijas diskriminācija.

Tiek pilnībā ievērotas darbinieku tiesības gan darbinieku biedrošanās jomā, gan nediskriminācijas jomā, to attiecīgi arī paužot saviem klientiem, sadarbības partneriem un darbiniekiem ar šo KSA ziņojuma un ētikas jautājumu regulējuma palīdzību.

Saskaņā ar valsti noteikto nav iedomājams piespiedu vai obligātais darbs, kā arī bērnu piespiedu darbs. Līdz ar to šie jautājumi ziņojumā plašāk netiek aplūkoti.

ARODBIEDRĪBAS KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Tiek nodrošinātas un atbalstītas darbinieku tiesības piedalīties arodbiedrībās un kolektīvi apspriest kolektīvās vienošanās.

RISKI

Šajā jomā netiek saskatīti būtiski riski.

PASĀKUMI

Tiek nodrošinātas darba koplīguma apspriešanas sapulces, kurās piedalās uzņēmuma vadības pārstāvji, darbinieku un arodbiedrību pārstāvji. Reizi gadā tiek sniegts kopīgs pārskats par koplīgumu saistību izpildi.

Ir izveidota darba strīdu komisijas institūcija, kurā piedalās darba devēja un arodbiedrību pārstāvji. Tiek nodrošinātas telpas arodbiedrību sapulču

norisei, kā arī pastāvīgas telpas un sakaru līdzekļi arodbiedrības vadītājam. Pēc arodbiedrības pieprasījuma tiek nodrošināta nepieciešamā informācija par uzņēmuma darbību. Arodbiedrība piedalās darbinieku veselības polises izvēles procesā.

2018. gadā Ir izdarīti grozījumi Darba koplīgumos, kuri stājas spēkā 2019. gadā.

GALVENIE INDIKATORI *Saņemtās sūdzības*

2018. gadā vienu reizi domstarpību risināšanā ir iesaistīta arodbiedrība.

DISKRIMINĀCIJAS AIZLIEGUMS KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Tiek ievērots diskriminācijas aizliegums. Netiek likti šķēršļi noteiktām cilvēku grupām. Esošais darbinieku sastāvs ir izveidots, salāgojot nepieciešamās profesionālās kompetences un

RISKI

Kopumā riski, kas būtu saistīti ar diskrimināciju, ir mazi. Ņemot vērā SSO darbības specifiku, ir

PASĀKUMI

Darba sludinājumos tiek norādītas konkrētas prasības pretendentiem, kas izriet no uzņēmumam nepieciešamajām profesionālajām kompetencēm un ir formulētas nediskriminējoši. Darbinieku atlases procesā netiek pieprasīta sensitīva personiska

darba tirgus piedāvājumu. Tiek nodrošināts, ka lēmumi attiecībā uz darbiniekiem tiek pieņemti balstoties uz atbilstošiem un objektīviem kritērijiem.

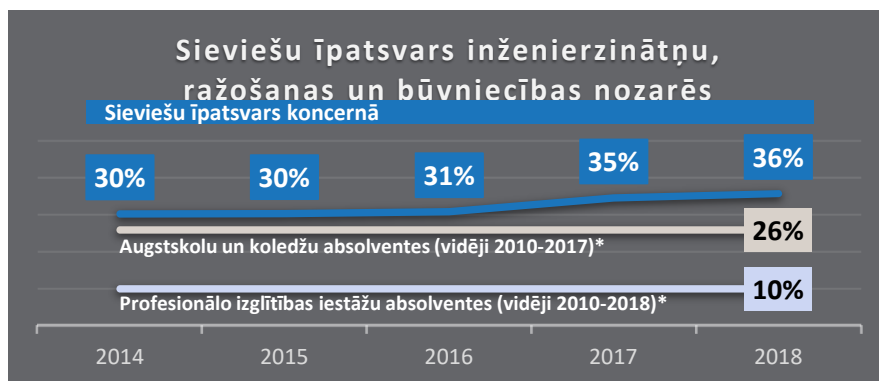
salīdzinoši neliels šajā jomā strādājošo sieviešu īpatsvars.

informācija par pretendentu, tai skaitā par reliģisko vai politisko pārliecību, ģimenes stāvokli, seksuālo orientāciju, etnisko izcelsmi, politiskajiem uzskatiem u.c.

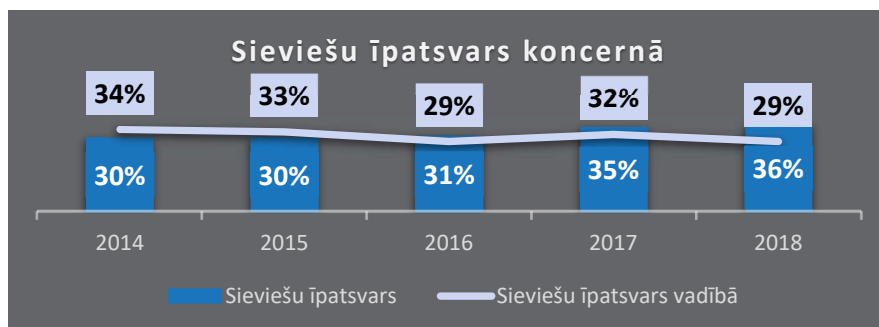
GALVENIE INDIKATORI

Darbinieku - sieviešu īpatsvaru būtiski ietekmē jauniešu izglītības izvēles. Kā redzams grafikā, sieviešu īpatsvars saistīto nozaru absolventu vidū ir ļoti zems. Attiecīgi arī Latvijas Gāzē un Gaso sieviešu īpatsvars ir salīdzinoši zems, atspoguļojot reālo darba tirgu.

Sieviešu īpatsvars kopumā atbilst nozares specifikai izglītības jomā. Lai arī Gaso ir salīdzinoši mazāka sieviešu pārstāvniecība vadībā, kopumā šī proporcija izlidzinās atbilstoši kopējai sieviešu pārstāvniecībai.

*Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Saņemtās sūdzības

2018. gadā nav saņemtas sūdzības par diskrimināciju darba vietā.

VIDE

- Princips 7** Uzņēmumam ir jāatbalsta piesardzības pasākumi attiecībā uz izaicinājumiem, kas skar vidi;
- Princips 8** jāuzņemas iniciatīvas veicināt lielāku atbildību pret vidi; un;
- Princips 9** jāveicina videi draudzīgu tehnoloģiju attīstība un izplatība.

Dabaszgāze ir videi draudzīgākais kurināmais, kas degšanas procesā rada zemākos siltumnīcefekta gāzu izmešus. Tādēļ šai uzņēmējdarbībai ir ilgtspējīgi pamati un tiek sniegts būtisks ieguldījums vides aizsardzībā. Uzņēmums gan palīdz citiem iegūt videi draudzīgu enerģijas avotu, gan pats aktīvi izmanto priekšrocības, ko sniedz videi draudzīgu tehnoloģiju attīstīšana.

Pastāvīgi stingri tiek kontrolēta dabaszgāzes sistēmas ekspluatācija, metāna emisijas un sistēmas drošība.

Kopumā lielākās raizes ir saistītas ar metāna emisiju ierobežošanu, savukārt citās jomās uzņēmuma ietekme uz vidi ir salīdzinoši neliela, it sevišķi vērtējot ietekmi no potenciālo risku aspekta.

AVĀRIJU NOVĒRŠANA UN SADALES TĪKLU DROŠĪBA KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Dabaszgāze var būt ļoti bīstama lietošanā, radot postījumu cilvēkiem, īpašumam un videi, tādēļ uzņēmums nodrošina drošu dabaszgāzes piegādi,

cilvēku izglītošanu un neatliekamo situāciju operatīvu novēršanu.

RISKI

Produkta – dabaszgāzes un ar to saistīto sniegto pakalpojumu ietekme uz cilvēkiem ir viens no uzņēmuma lielākajiem riskiem KSA jomā, jo dabaszgāze ir ugunsbīstama, sprādzienbīstama un smacējoša slēgtās telpās. Galvenie riski saistās ar nolietotu un vecu infrastruktūru un gāzes iekārtām

patērētāju īpašumā, un cilvēku rīcību gan lietojot dabaszgāzi, gan veicot patvaļīgas manipulācijas gāzes iekārtās.

Lielākos zaudējumus SSO rada pazemes gāzesvadu pārraušana trešo personu darbības rezultātā.

PASĀKUMI

Regulāri tiek veikti dabaszgāzes sadales sistēmas tehniskās uzraudzības darbi, kā arī iekšējo gāzesvadu revīziju un hermētiskuma pārbaudes darbi.

Gasos Rīgas iecirknī, kurš apkalpo vairāk nekā pusi dabaszgāzes galalietotāju, ir atsevišķs Avārijas dienests, savukārt pārējos iecirkņos ir atsevišķas avārijas brigādes. Papildus vienotajam neatliekamajam telefona numuram 112 Latvijā

pastāv dabaszgāzes sistēmas neatliekamais numurs 114, zvanot uz kuru cilvēki tiek savienoti ar Gaso Avārijas dienesta zvanu pieņēmējiem.

Avārijas un neatliekamie izsaukumi un avārijas situāciju novēršana klientiem ir bezmaksas.

Avārijas dienestam un iecirkņiem ir noslēgtas vienošanās ar operatīvajiem dienestiem un komunikāciju turētājiem par sadarbību ārkārtas

situācijās. Gadījumos, kad ir traucēta centralizēta dabasgāzes padeve vairākiem lietotājiem vienlaikus, Gaso veic klientu apziņošanu.

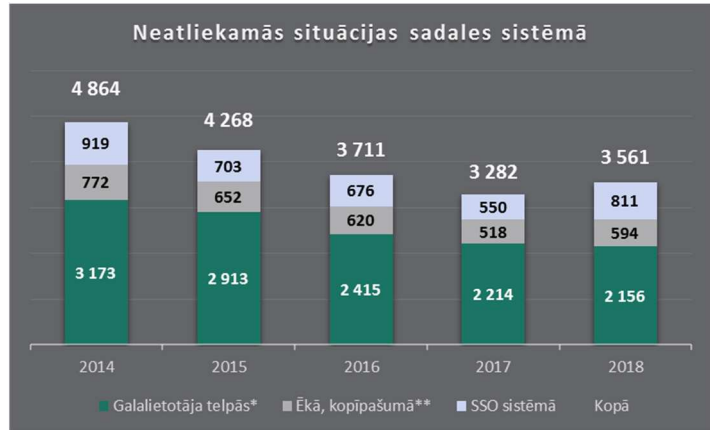
Avārijas dienesta un brigāžu darbinieki veic regulāru atestāciju. Ik gadu tiek veikti aptuveni 400 mācību

izsaukumi, kas ietver mācības kopā ar citiem operatīvajiem dienestiem. Dienesta darbinieku rīcībā ir modernas ierīces gāzes noplūžu konstatēšanai un seku novēršanai.

GALVENIE INDIKATORI

Kopš 2014. gada nav būtiski mainījies dabasgāzes galalietotāju skaits, tomēr neatliekamo izsaukumu skaits ir būtiski samazinājies.

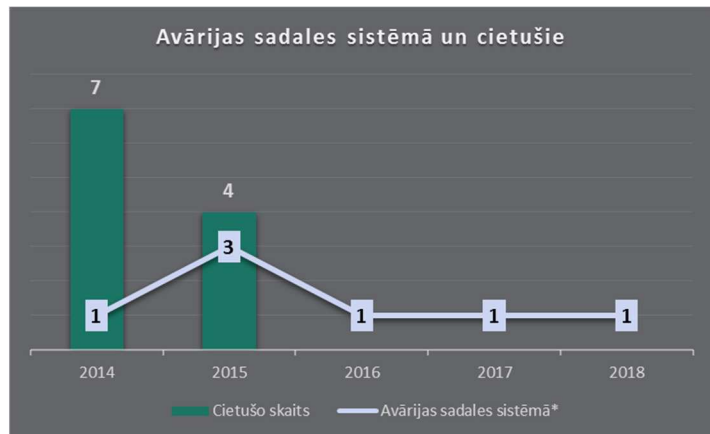
Būtiskāko daļu neatliekamo situāciju veido galalietotāju īpašumā esošo iekārtu bojājumi, tādēļ it īpaši svarīga ir iedzīvotāju informētība par rīcību dabasgāzes noplūdes vai iekārtu bojājumu gadījumā.

*Ietver iekārtas, par kuru ekspluatāciju ir atbildīgs galalietotājs – dabasgāzes patēriņa skaitītājs, noslēgierīces, dabasgāzes aparātūra un gāzesvadi, kas atrodas galalietotāja telpās

**Ietver fasādes gāzesvadus individuālās un daudzdzīvokļu ēkās, kā arī stāvvadus un iekšējos gāzesvadus līdz skaitītajam daudzdzīvokļu ēkās

Avāriju, kas ir uzskatāmas par neatliekamām situācijām ar nopietnām sekām, kopumā sadales sistēmā ir maz.

*Ar avārijām tiek saprastas situācijas, kad dabasgāze ir izraisījusi ugunsgrēku, sprādzienu, kad ir bijuši būtiski piegādes pārtraukumi, būtisks kaitējums videi, sagāzējums telpās ir pārsniedzis sprādzienbīstamības apakšējo robežu vai avārijas rezultātā ir cietuši cilvēki

IETEKME UZ VIDĪ KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Uzņēmums pastāvīgi uzrauga un veic pasākumus siltumnīcefektu izraisošu vielu emisiju ierobežošanā un energoefektivitātē. Pastiprināta uzmanība tiek vērsta uz iespējamo metāna emisiju atmosfērā un energoefektivitāti uzņēmuma ēku apkurē, elektroenerģijas patēriņā un autotransportā.

Dabaszgāzes galvenās sastāvdaļas – metāna ietekme uz siltumnīcefektu 100 gadu nogrieznī tiek vērtēta kā 25-34 reizes lielāka nekā no oglekļa dioksīda (CO₂) emisijas, tādēļ tā emisija atmosfērā ir maksimāli jāierobežo. Vienlaikus, kopējā ietekme no sadales sistēmas emisijām Eiropas Savienībā ir tikai 0,2-0,3% robežās no kopējās cilvēku radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas ietekmes.

Dabaszgāzes sadales sistēmas ekspluatācija likuma “Par piesārņojumu” izpratnē nav piesārņojoša darbība un tai nav nepieciešams saņemt A, B, vai C kategorijas piesārņošanas atļauju vai

RISKI

Galvenais vides risks saistās ar metāna emisijām gāzesvadu remontu laikā, ekspluatācijas laikā un avāriju rezultātā. Ja dabaszgāzes sadales procesā un remontdarbu laikā ir zināms sagaidāmais noplūžu apjoms, kuru var ilgtermiņā ierobežot ar

PASĀKUMI

Atbildīgi rūpējoties par uzņēmuma darbības ietekmi uz vidi, 2018. gadā tika uzsākta SSO Vides politikas izstrāde.

Ir iecelta atbildīgā persona par vides jautājumu monitoringu. Katru ceturksni tiek sagatavots pārskats par dabaszgāze esošo siltumnīcefekta gāzu (galvenokārt metāna) izplūdi atmosfērā.

Kopš 2016. gada ir ieviesta uzņēmuma energopārvaldības sistēma atbilstoši LVS EN ISO 5001 standartam, un gan Latvijas Gāze, gan Gaso turpina šī standarta piemērošanu. Reizi gadā tiek veikts iekšējais energoaudits.

siltumnīcefekta gāzu emisijas atļauju. SSO ir trīs C kategorijas vides piesārņošanas atļaujas uzņēmuma iecirkņu ēku apsildes katlumājām Rīgā, Bauskā un Ogrē.

Sadales sistēmā netiek izmantotas lieljaudas iekārtas kā, piemēram, dabaszgāzes pārvades sistēmā vai krātuvē, tādēļ CO₂ izmeši uzņēmumā rodas tikai no savu ēku apsildes un lietojot autotransportu. Lai samazinātu ietekmi uz vidi, tiek veikti pasākumi dabaszgāzes īpatsvara palielināšanai pašpatēriņā, iegādājoties ar dabaszgāzi darbināmas automašīnas un uzstādot dabaszgāzes koģenerācijas iekārtu.

Sadales sistēmas ekspluatācijā netiek izmantotas kaitīgas ķīmiskās vielas, netiek izmantoti dabas resursi un nerodas nozīmīgs atkritumu daudzums. Gāzesvadu hermētiskuma pārbaudēs tiek izmantots slāpekļis, kas ir vieglāks par gaisu un tādēļ izvēdinās.

procesiem un tehnoloģijām, tad avārijas situācijas ir neparedzamas un nekontrolējamas, radot palielinātu emisiju risku.

Riski CO₂ izmešu jomā ir zemi, jo uzņēmumam nav lieljaudu ražošanas iekārtu un jaudīgu katlumāju.

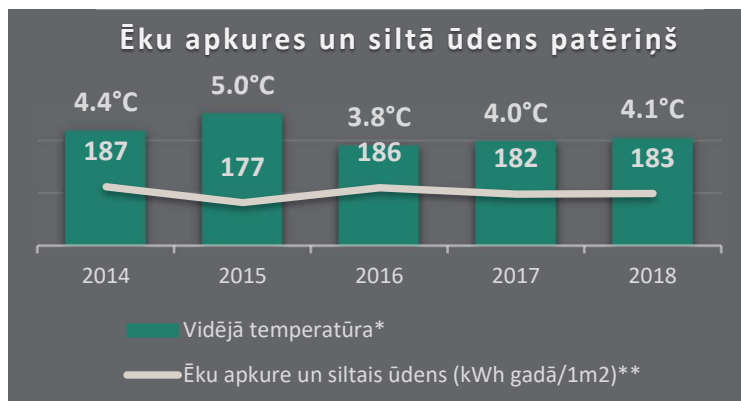
Īstenots vairāk kā 30 energoefektivitātes pasākumu, kas ļāvis samazināt kopējo enerģijas patēriņu par 363 MWh.

Sistemātiski katru gadu tiek atjaunota daļa no autoparka, tādējādi nodrošinot, ka kopumā autoparks atbilst mūsdienu prasībām pret vidi.

Tiek šķiroti un atsevišķi nodoti metāllūžņi, celtniecības materiāli un riepas. Lielākajā daļā Gaso iecirkņu tiek šķiroti un atsevišķi nodoti arī papīrs, plastmasa, lampas un baterijas.

GALVENIE INDIKATORI

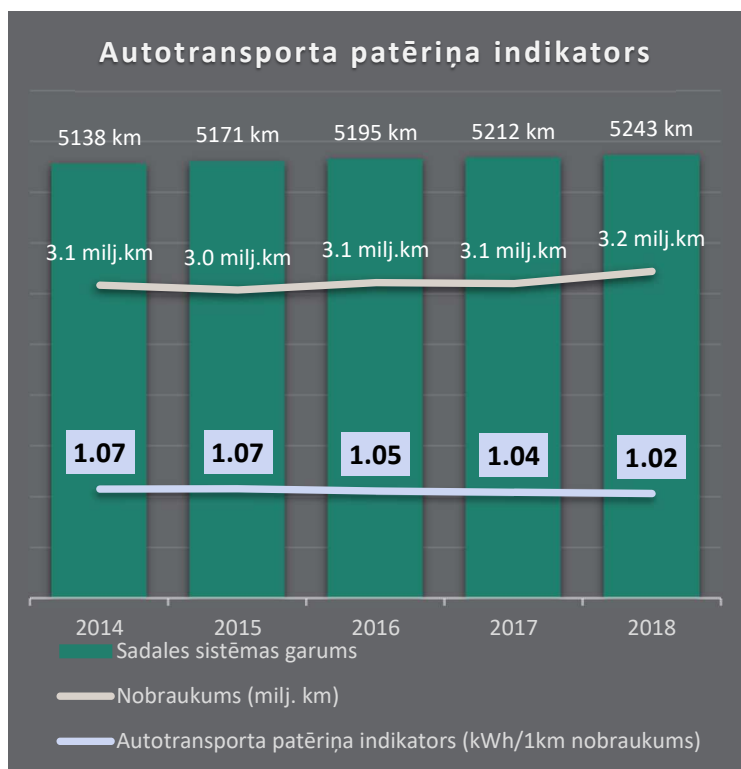
Ēku apkures un siltā ūdens patēriņā būtiska loma ir siltumenerģijai apkures sezonā. Dati liecina, ka kopumā pastāv saistība starp gaisa temperatūru un kopējo patēriņu, kas ir raksturīgi ziemeļu zemēm (salīdzinot ar iepriekšējo ziņojumu, ir precizēta aprēķina metodika).

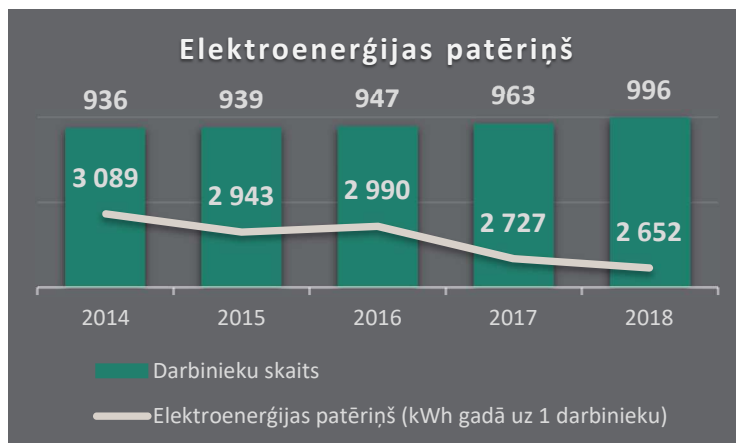
*Vidējā gaisa temperatūra Latvijā apkures sezonā (jan.-mai. un sep.-dec.); avots: Centrālā statistikas pārvalde

**Iepirktais siltums 2014.-2015. gadā aprēķināts, balstoties uz 2016.-2018. gada vidējiem patēriņiem

Kopumā autotransporta patēriņa indikators nav būtiski mainījies (salīdzinot ar iepriekšējo ziņojumu, ir precizēta aprēķina metodika). Aprēķinos iekļautais dabasgāzes tirgotāja autoparks veido aptuveni 10% no kopējā autotransporta daudzuma

Neskatoties uz kopējā darbinieku skaita pieaugumu, veikto energoefektivitātes pasākumu kopums ir devis elektroenerģijas patēriņa samazinājumu.

Šaņemtās sūdzības

2018. gadā nav saņemtās sūdzības par radīto ietekmi uz vidi.

TEHNOĻĪJAS KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Tiek atbalstīta jaunu un videi draudzīgu tehnoloģiju izmantošana dabasgāzes sadales sistēmā un tās funkcionēšanas nodrošināšanā.

RISKI

Ņemot vērā tehnoloģijas un procesus, kas tiek izmantotas dabasgāzes sadales sistēmā, kopumā ir zemi emisiju riski tehnoloģiju dēļ.

PASĀKUMI

Sadales sistēmas ekspluatācija

Uzņēmums jau daudzus gadus savā darbā izmanto tādas tehnoloģijas, kas ļauj veikt gāzesvadu pieslēgumu izbūvi un remontdarbus ar nebūtisku dabasgāzes izplūdi atmosfērā. Dabasgāzes noplūžu atklāšanai tiek izmantoti moderni gāzes noplūdes detektori, piemēram, sadales sistēmas gāzesvadu apsekošanai tiek izmantots uz automašīnas uzstādīts lāzera gāzes detektors.

Saimniecība

Rīgā un gandrīz visos Gaso reģionālajos iecirkņos siltumapgādē tiek izmantota videi draudzīgā dabasgāze. Gan Rīgā, gan lielākajā daļā iecirkņu ir savas individuālās apkures katlumājas, kurās veikta

Bez tam, tehnoloģijas ieņem arvien nozīmīgāku lomu gan sabiedrības un mūsu sadarbības partneru informēšanā par uzņēmuma aktivitātēm, gan saziņā ar klientiem.

pakāpeniska modernizācija vairāku gadu garumā, tādējādi nodrošinot energoapgādes energoefektivitāti. Vagonu ielas ēku kompleksā plānveidā tiek uzstādīti kontroles elektroenerģijas skaitītāji katrai individuālai ēkai, lai veiktu katras ēkas monitoringu un patēriņa izvērtējumu. 2018. gadā Vagonu ielas 20 teritorijā tika uzstādītas četras elektrotīkla monitoringa ierīces *Gridlink*, kas ļauj veikt nepārtrauktus mērījumus elektrotīklā un tam pievienotajās ierīcēs un nosūtīt šos mērījumu datus uz tiešsaistes analīzes un vizualizācijas sistēmu. 2018. gadā divās ēkās tika uzstādīti siltumenerģijas plūsmas skaitītāji.

Dabasgāze kā degviela tiek izmantota 59 no 244 automašīnām. Dabasgāzes izmantošana autotransportā ir ne vien efektīva no izmaksu viedokļa, bet arī būtiski pozitīva no izmešu viedokļa.

Gasu automašīnas ir aprīkotas ar GPS un degvielas uzskaites ierīcēm, kas ir ļāvis iekonomēt patērētās degvielas daudzumu par aptuveni vienu trešdaļu.

Komunikācija

Lai klientiem, investoriem, potenciālajiem darbiniekiem un jebkuram interesentam sniegtu aktuālu un plašu informāciju, uzņēmums turpina paplašināt moderno tehnoloģiju sniegto iespēju izmantošanu. Ļoti plaša un vienmēr aktuāla informācija par klientiem būtiskajiem jaunumiem, finanšu rādītājiem, Latvijas Gāzes akcijām,

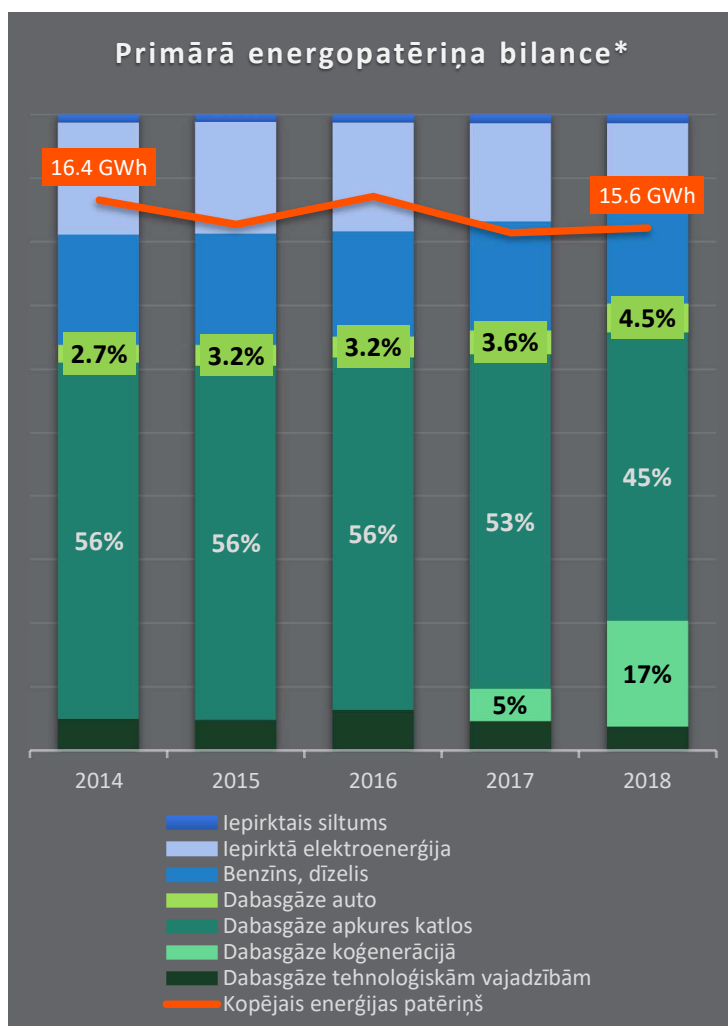
korporatīvo pārvaldību u.c. ir pieejama Latvijas Gāze mājaslapā www.lg.lv (latviešu, angļu un krievu valodās) un Gaso mājaslapā www.gaso.lv. Informācija par uzņēmuma aktivitātēm, vakancēm un aktualitātēm tiek ievietota arī sociālajos tīklos.

Vienkāršojot un padarot arvien mūsdienīgāku saziņu ar mūsu māsājniecību klientiem, 2018. gadā tika ieviesta līgumu attālinātas slēgšanas iespēja.

GALVENIE INDIKATORI

Uzņēmums redz dabasgāzi kā resursu zaļai un finansiāli efektīvai saimniekošanai, tādēļ mērķtiecīgi palielina dabasgāzes proporciju savā primārā energopatēriņa grozā. Vienlaikus tiek veikti ieguldījumi arī ēku un iekārtu energoefektivitātē, kas savukārt veicina kopējā patēriņa samazināšanos un efektivitāti.

Kopējais enerģijas patēriņš kopš 2014. gada ir samazinājies, tomēr jāņem vērā, ka āra temperatūrai ir liela ietekme uz kopējo patēriņu, un auksta ziema var palielināt energoresursu patēriņu (salīdzinot ar iepriekšējo ziņojumu, ir precizēta aprēķinu metodika).

*Primārā energopatēriņa bilancē tiek aprēķināts patērētās enerģijas apjoms, tādēļ koģenerācijas stacijā saražoto elektroenerģiju un siltumenerģiju reprezentē koģenerācijas stacijā patērētais dabasgāzes daudzums. SSO patēriņa īpatsvars veido vairāk nekā 90%

PRETKORUPCIJA

Princips 10 Uzņēmumam ir jāveic pasākumi pret visām korupcijas formām, tai skaitā pret izspiešanu un kukuļdošanu.

Latvija *Transparency International* veidotajā korupcijas uztveres indeksā 2018. gadā atradās 41. vietā. Uzņēmums neiesaistās koruptīvos darījumos un kukuļošanā, pilnībā tādus nosoda un pauž aktīvu pozīciju klientiem, sadarbības partneriem un darbiniekiem ar KSA ziņojuma un Gaso Darbinieku ētikas kodeksa un Uzņēmējdarbības ētikas kodeksa starpniecību.

Latvijas Gāzei kā uzņēmumam, kura akcijas tiek kotētas biržā, ir saistoši un tas strikti ievēro virkni nosacījumu attiecībā uz korporatīvās pārvaldības caurspīdīgumu un atklātumu, un iekšējās informācijas apriti un publiskošanu.

UZŅĒMUMA KULTŪRA, PROCEDŪRAS UN PASĀKUMI KOPĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Ir ieviestas konkrētas procedūras un prasības, kas būtiski samazina korupcijas riskus. Labas korporatīvās pārvaldības ietvaros tiek īstenotas jo īpašas rūpes par to, lai jebkurā saimnieciskās darbības izpausmē tiktu novērsta korupcijas un kukuļošanas iespēja, gan attiecībā uz sniegtajiem, gan saņemtajiem pakalpojumiem.

Gan Latvijas Gāze, gan Gaso ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji un attiecībā uz publiskiem iepirkumiem ievēro Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma prasības, kas paredz iepirkumu izsludināšanas un uzvarētāju izvēles procedūras. Iepirkumi, kuru apmērs ir zemāks par likumā noteikto, tiek organizēti saskaņā ar detalizēti izstrādātu iekšējo regulējumu. Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju statuss nozīmē arī to, ka uzņēmuma rīcību vērtē ne vien pats uzņēmums, bet arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija un sabiedrība kopumā.

Uzņēmumu vispārējā pieeja paredz starpnieku kompāniju pakalpojumu neizmantošanu, savukārt

RISKI

Kopumā potenciālie korupcijas riski ir identificējami divās jomās – sniegtajos pakalpojumos un iepirkumos.

aģentu un konsultantu palīdzība tiek izmantota skaidriem mērķiem, kas ir definēti savstarpēji noslēgtos līgumos (parādu piedziņa u.tml.).

Gaso piemēro iekšējo normatīvo regulējumu, kas paredz vairāku cilvēku iesaisti lēmumu pieņemšanā, tādējādi samazinot korupcijas riskus iepirkumos un pakalpojumu sniegšanas jomā. Gaso kā pašreiz vienīgais dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu sniedzējs apzinās riskus, kas ir saistīti ar lēmumiem attiecībā uz klientiem nepieciešamās infrastruktūras izbūvi, atļauju došanu u.tml. Tādēļ Gaso aktīvi darbojas, lai nepieļautu kukuļošanu vai izspiešanu uzņēmuma darbinieku saskarsmē ar klientiem, it sevišķi sniedzot tehniskus pakalpojumus.

Pret Latvijas Gāze un Gaso nav izskatīšanā esošu lietu par darbībām, kas vērstas pret konkurenci vai tās ierobežošanu.

Attiecībā uz dabasgāzes sadales pakalpojumu jomu un dabasgāzes tirdzniecību mājsaimniecībām ir jāņem vērā apstākļi, ka gandrīz šie pakalpojumi no valsts puses ir pilnībā

regulēti, t.sk. nosakot vienotus pakalpojumu tarifus. Līdz ar to pastāv ļoti zemi riski saistībā ar koruptīviem darījumiem šo pakalpojumu sniegšanas jomā.

Vienlaikus pastāv riski dabasgāzes sadales sistēmas tehnisko pakalpojumu sniegšanā, tomēr arī šajā jomā būtiskos lēmumos nav vienpersonisku lēmumu, ir konkrētas pakalpojumu

sniegšanas un izmaksu noteikšanas procedūras un dokumentācija, un pastāv iekšējie kontroles mehānismi. Lai negodprātīga uzvarētāja izvēle iepirkumos neatstātu negatīvas sekas uz uzņēmuma reputāciju, efektivitāti un pakalpojumu cenām, iepirkumu joma vienmēr ir bijusi detalizēti regulēta, t.sk. Statūtos, un ieviestie pasākumi ievērojami samazina korupcijas riskus.

PASĀKUMI

Saskaņā ar Latvijas Gāzes Statūtiem uzņēmumu pārstāv valdes priekšsēdētājs vai vismaz divi valdes locekļi kopā. Savukārt Gaso valdes locekļiem pārstāvības tiesības ir tikai vismaz diviem kopā.

Gan Latvijas Gāzē, gan Gaso 2018. gadā no jauna izstrādāta Līgumu slēgšanas kārtība, Gaso – arī Iepirkumu organizēšanas kārtība.

Gaso ir izveidotas un darbojas pastāvīgas un nepastāvīgas iepirkumu komisijas. Iepirkumu atklātos konkursus publicē attiecīgā uzņēmuma interneta mājaslapā un Iepirkumu uzraudzības

biroja sistēmā. Ir uzsākta ārpakalpojuma elektroniskās iepirkumu sistēmas testēšana, kuru plānots nākotnē izmantot kā vienu no iepirkumu organizēšanas opcijām. Sistēmas izmantošana nodrošinās gan iepirkumu papildus caurspīdīgumu, gan konkursa etapu un informācijas aprites elektronisko kontroli, samazinot riskus nelikumīgi iejaukties iepirkuma procesos.

Izstrādāta un apstiprināta jauna sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība, kas paredz konkrētās KSA jomas skarošu sūdzību reģistrāciju un izskatīšanu.

GALVENIE INDIKATORI

Saņemtās sūdzības

2018. gadā nav saņemtas sūdzības par korupciju, konkurences pārkāpumiem vai manipulācijām dabasgāzes vairumtirgū.